

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/41/2024
Identifikačné číslo spisu:	1620010587
Dátum vydania rozhodnutia:	02.07.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1620010587.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí s verejným vyhlásením rozsudku konanom 2. júla 2025 v Bratislave, v trestnej veci obvineného F. Z. pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Trestného zákona, o dovolaní ministra spravodlivosti Slovenskej republiky podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 4Tos/8/2023, z 18. mája 2023

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 2 Trestného poriadku uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 4Tos/8/2023, z 18. mája 2023

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, § 50 ods. 4, ods. 5 Trestného zákona v neprospech obvineného F. Z..

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 4Tos/8/2023, z 18. mája 2023 v celom rozsahu a z r u š u j e aj ďalšie rozhodnutia na zrušované rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Odôvodnenie

Okresný súd Malacky uznesením, sp. zn. 7T/21/2020, z 29. novembra 2022 podľa § 419 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 50 ods. 4 Trestného zákona rozhodol, že obvinený F. Z. sa v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia trestným rozkazom Okresného súdu Malacky, sp. zn. 7T/21/2020, z 22. decembra 2020 osvedčil a podľa § 50 ods. 7 Trestného zákona sa na neho hľadí, ako keby nebol odsúdený.

Proti uzneseniu okresného súdu podal prokurátor sťažnosť, o ktorej rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením, sp. zn. 4Tos/8/2023, z 18. mája 2023 tak, že podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku napadnuté rozhodnutie zrušil v celom rozsahu a podľa § 50 ods. 4 Trestného zákona rozhodol, že obvinený F. Z. sa v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia trestným rozkazom Okresného súdu

Malacky, sp. zn. 7T/21/2020, z 22. decembra 2020 neosvedčil a trest odňatia slobody uložený mu uvedeným trestným rozkazom vo výmere 3 (tri) mesiace vykoná, pričom podľa § 50 ods. 8 Trestného zákona v spojení s § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona ho na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Proti uzneseniu krajského súdu podal minister spravodlivosti Slovenskej republiky dovolanie, a to s poukazom na naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku (Minister spravodlivosti podá dovolanie okrem dôvodov uvedených v odseku 1 aj vtedy, ak napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného poriadku alebo osobitného predpisu o väzbe, Trestného zákona alebo Trestného poriadku o podmienenečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, o výkone trestu, ktorého výkon bol podmienenečne odložený, o výkone zvyšku trestu po podmienenečnom prepustení alebo o výkone náhradného trestu odňatia slobody, ktorý bol uložený popri peňažnom treste. Minister spravodlivosti podá dovolanie aj vtedy, ak súd rozsudkom schválil dohodu o vine a treste, ktorá nie je so zreteľom na závažné porušenie hmotnoprávných ustanovení primeraná alebo spravodlivá). Zároveň minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 380 ods. 4 Trestného poriadku prerušil, do rozhodnutia o dovolaní, výkon dotknutého rozhodnutia, ktorým bol uložený trest odňatia slobody.

V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom minister spravodlivosti v dovolaní uviedol: „Krajský súd urobil rozhodnutie podľa § 50 ods. 4 Trestného zákona až po uplynutí jednoročnej lehoty stanovenej zákonom v ustanovení § 50 ods. 5 Trestného zákona. Uplynutím jednoročnej lehoty došlo k vzniku zákonnej fikcie, že sa podmienenečne odsúdený osvedčil. Ak súd prvého stupňa podľa § 60 ods. 1 (teraz § 50 ods. 4 Trestného zákona) vyslovil, že podmienenečne odsúdený sa osvedčil, súd druhého stupňa rozhodujúci o sťažnosti proti tomuto uzneseniu po uplynutí lehoty uvedenej v § 60 ods. 1 Trestného zákona (teraz § 50 ods. 5 Trestného zákona) nemôže toto rozhodnutie zmeniť v tom smere, že trest sa vykoná, pokiaľ odsúdený nezavinil, že rozhodnutie o nariadení výkonu trestu nebolo vykonané v tejto lehote (R 4/1978). Analogicky je možné aplikovať aj nasledujúci judikát (R 19/1976) 'ak rozhodnutie o tom, že sa podľa § 60 ods. 1 Trestného zákona (teraz § 50 ods. 4 Trestného zákona) vykoná trest odňatia slobody, ktorého výkon bol podmienenečne odložený, bolo zrušené v konaní o opravnom prostriedku až po uplynutí jednoročnej lehoty uvedenej v § 60 ods. 3 Trestného zákona, nemožno už znova rozhodovať podľa § 60 ods. 1 Trestného zákona (teraz § 50 ods. 5 Trestného zákona), pretože zo zákona nastala fikcia, že podmienenečne odsúdený sa osvedčil'. Aj keď je rozhodnutie krajského súdu vecne správne, nakoľko odsúdený sa v skúšobnej dobe dopustil priestupkov proti občianskemu spolunažívaniu, vzhľadom na uvedené je zřejmé, že krajský súd rozhodnutím o neosvedčení sa odsúdeného porušil ustanovenie § 50 ods. 5 Trestného zákona a vydal tak nezákonné rozhodnutie. Po uplynutí zákonnej lehoty v zmysle § 50 ods. 5 Trestného zákona je krajský súd zákonom oprávnený už len potvrdiť rozhodnutie okresného súdu. Uvedená lehota slúži na zachovanie právnej istoty, teda ak súdy nestihli rozhodnúť počas jedného roka, podmienenečne odložený trest odsúdený nevykoná. Uvedeným rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave došlo k porušeniu zákona v neprospech odsúdeného. V dôsledku konania súdu bol odsúdenému premenený podmienenečný trest odňatia slobody na nepodmienečný, napriek tomu, že zákonná lehota na prijatie takého rozhodnutia už uplynula. Vzhľadom na uvedené mám za to, že uznesením Krajského súdu v Bratislave bol porušený zákon v ustanovení § 50 ods. 4 Trestného zákona v neprospech odsúdeného a naplnený dovolací dôvod § 371 ods. 2 Trestného poriadku.“

Minister spravodlivosti navrhol, aby najvyšší súd podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že označeným uznesením krajského súdu bol porušený zákon v neprospech obvineného v ustanovení § 50 ods. 4 Trestného zákona, zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu v celom rozsahu, ako aj obsahovo nadväzujúce rozhodnutia, ktoré v dôsledku zrušenia stratili podklad a aby podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Krajskému súdu v Bratislave, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

K podanému dovolaniu sa vyjadril prokurátor, ktorý uviedol:

„Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku uvádzam, že mám za to, že Krajský súd v Bratislave v konaní pod sp. zn. 4Tos/8/2023 mal sťažnosti prokurátorky Okresnej

prokuratúry Malacky podanej 29. novembra 2022 na verejnom zasadnutí Okresného súdu Malacky v konaní pod sp. zn. 7T/21/2022, o tom, že sa odsúdený F. Z. osvedčil, vyhovieť, uznesenie Okresného súdu Malacky, sp. zn. 7T/21/2020, z 29. novembra 2022 zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Malacky, aby znovu konal a rozhodol.“

Prokurátor navrhol, aby najvyšší súd vyhovel dovolaniu ministra spravodlivosti a podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 4Tos/8/2023, z 18. mája 2023 bol porušený zákon v ustanovení § 50 ods. 4 Trestného zákona v neprospech odsúdeného F. Z., podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku uznesenie Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 4Tos/8/2023, z 18. mája 2023 v celom rozsahu zrušil a zrušil tiež všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo jeho zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Bratislave prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

K podanému dovolaniu sa vyjadril obvinený, ktorý uviedol:

„Mám za to, že podané dovolanie je dôvodné a navrhujem dovolaciemu súdu, aby dovolaniu vyhovel, zároveň aby vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 4Tos/8/2023, z 18. mája 2023 bol porušený zákon v neprospech ods. F. Z., nar. XX.XX.XXXX, napadnuté uznesenie zrušil a prikázal Krajskému súdu v Bratislave aby vec v potrebnom rozsahu prerokoval a rozhodol.“

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) po zistení, že niet žiadneho zákonného dôvodu pre odmietnutie dovolania podľa § 382 Trestného poriadku, preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť dovolaním napadnutého rozhodnutia a dospel k záveru, že dovolanie ministra spravodlivosti je dôvodné s ohľadom na naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku.

Ustanovenie § 371 ods. 2 Trestného poriadku rozširuje dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, resp. okruh rozhodnutí, proti ktorým je možné dovolanie podať podľa § 368 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku okrem iného aj na prípad, že napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného zákona alebo Trestného poriadku o výkone trestu, ktorého výkon bol podmienene odložený.

V prejednávanej veci bolo dovolaním napadnuté rozhodnutie, ktorým Krajský súd v Bratislave, na základe sťažnosti prokurátora, zrušil uznesenie okresného súdu, ktorý rozhodol o osvedčení sa obvineného v skúšobnej dobe podmienene odsúdenia a rozhodol, že obvinený F. Z. sa neosvedčil a trest odňatia slobody uložený mu trestným rozkazom vo výmere 3 mesiace vykoná, a to z dôvodu, že bolo porušené ustanovenie Trestného zákona upravujúceho lehotu, v ktorej musí súd o tom rozhodnúť s následkom, že inak sa má za to, že sa obvinený v skúšobnej dobe osvedčil.

Podľa § 50 ods. 4 Trestného zákona ak odsúdený viedol v skúšobnej dobe riadny život a splnil povinnosť nahradiť škodu spôsobenú trestným činom alebo zaplatiť dlh alebo zameškané výživné, ak boli uložené, súd vysloví, že sa osvedčil; inak rozhodne, a to prípadne už v priebehu skúšobnej doby, že sa trest odňatia slobody vykoná. Rovnako súd postupuje aj v prípade iných obmedzení alebo povinností podľa § 51 ods. 3 a 4, ak boli uložené. Ak sa odsúdený nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, súd rozhodne tak, aby výkony trestov odňatia slobody nasledovali plynule za sebou. Výnimočne môže súd vzhľadom na okolnosti prípadu ponechať podmienene odsúdenie v platnosti, hoci odsúdený konaním spáchaným v skúšobnej dobe dal príčinu na nariadenie výkonu trestu, a súčasne môže:

- a) ustanoviť nad odsúdeným probačný dohľad a uložiť doteraz neuložené primerané obmedzenia alebo primerané povinnosti uvedené v § 51 ods. 3 a 4 smerujúce k tomu, aby viedol riadny život,
- b) primerane predĺžiť skúšobnú dobu, nie však viac ako o dva roky, pričom nesmie prekročiť hornú hranicu skúšobnej doby ustanovenej v odseku 1.

Podľa § 50 ods. 5 Trestného zákona ak súd do roka od uplynutia skúšobnej doby neurobil rozhodnutie

podľa odseku 4 bez toho, že by odsúdený mal na tom vinu, má sa za to, že sa odsúdený osvedčil.

R 4/1978 - Ak rozhodnutie o tom, že sa vykoná trest odňatia slobody, ktorého výkon bol podmienene odložený, bolo zrušené v konaní o opravnom prostriedku až po uplynutí jednoročnej lehoty, nemožno už znova rozhodovať o tom, že sa vykoná trest odňatia slobody, pretože zo zákona nastala fikcia, že podmienene odsúdený sa osvedčil.

R 5/1978 - Ak súd prvého stupňa podľa § 60 ods. 1 Trestného zákona (teraz § 50 ods. 4 Trestného zákona) vyslovil, že podmienene odsúdený sa osvedčil, nemôže súd druhého stupňa rozhodujúci o sťažnosti proti tomuto uzneseniu po uplynutí lehoty uvedenej v § 60 ods. 1 Trestného zákona (teraz § 50 ods. 5 Trestného zákona) zmeniť toto rozhodnutie v tom smere, že trest sa vykoná, pokiaľ odsúdený nezavinil, že rozhodnutie o nariadení výkonu trestu nebolo vykonané v tejto lehote.

R 6/1978 - Fikcia, že podmienene odsúdený sa v skúšobnej dobe osvedčil nastane vtedy, ak v lehote jedného roka od uplynutia skúšobnej doby súd síce rozhodol o tom, že odsúdený sa v skúšobnej dobe osvedčil, alebo neosvedčil, avšak toto rozhodnutie bolo v konaní o opravnom prostriedku zrušené; súd prvého stupňa nepokračuje v konaní, pokiaľ už uplynula - bez zavinenia podmienene odsúdeného - doba jedného roka od uplynutia skúšobnej doby, aj napriek tomu, že súd druhého stupňa po zrušení rozhodnutia súdu prvého stupňa tomuto súdu uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

R 8/1978 - Fikcia uvedená v § 60 ods. 3 Trestného zákona (teraz § 50 ods. 5 Trestného zákona), že sa podmienene odsúdený osvedčil platí aj vtedy, ak bolo pôvodné rozhodnutie súdu podľa § 60 ods. 1 Trestného zákona (teraz § 50 ods. 4 Trestného zákona), že sa trest vykoná, učinené v lehote podľa § 60 ods. 3 Trestného zákona (teraz § 50 ods. 4 Trestného zákona), po tejto dobe v konaní o sťažnosti pre porušenie zákona zrušené.

Najvyšší súd uzatvára:

Ustanovenie § 50 ods. 5 Trestného zákona je potrebné vykladať tak, že rozhodnutie súdu o neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe podmienene odsúdenia musí nadobudnúť právoplatnosť v lehote do jedného roka od uplynutia skúšobnej doby pokiaľ odsúdený nezavinil, že rozhodnutie o neosvedčení nemohlo byť urobené v lehote uvedenej v § 50 ods. 5 Trestného zákona. Po uplynutí tejto lehoty už nemožno rozhodnúť o tom, že sa odsúdený neosvedčil, pretože fikcia osvedčenia sa odsúdeného v skúšobnej dobe nastala priamo zo zákona. Uvedené sa primerane vzťahuje aj na postup podľa § 50 ods. 6 Trestného zákona.

Dovolací súd zo spisu zistil nasledujúce skutočnosti.

Súd prvého stupňa 29. novembra 2022 rozhodol podľa § 419 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 50 ods. 4 Trestného zákona o osvedčení sa obvineného F. v skúšobnej dobe podmienene odsúdenia uloženej mu trestným rozkazom Okresného súdu Malacky, sp. zn. 7T/21/2020, z 22. decembra 2020, právoplatným 8. januára 2021. Uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 4Tos/8/2023, z 18. mája 2023 bolo toto rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušené. Zároveň bolo rozhodnuté, že F. Z. sa podľa § 50 ods. 4 Trestného zákona neosvedčil v skúšobnej dobe podmienene odsúdenia uloženej mu trestným rozkazom Okresného súdu Malacky, sp. zn. 7T/21/2020, z 22. decembra 2020, právoplatným 8. januára 2021, a súd nariadil obvinenému výkon trestu odňatia slobody vo výmere tri mesiace v ústave na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Skúšobná doba podmienene odsúdenia v trestnej veci F. Z. vedenej Okresným súdom Malacky pod sp. zn. 7T/21/2020 plynula od 9. apríla 2021 do 9. apríla 2022. V danom prípade jednoročná lehota v zmysle § 50 ods. 5 Trestného zákona uplynula 9. apríla 2023. Krajský súd v Bratislave o neosvedčení sa obvineného rozhodol uznesením 18. mája 2023, t. j. po uplynutí jednoročnej lehoty uvedenej v ustanovení § 50 ods. 5 Trestného zákona.

Ďalej treba poukázať na to, že zmyslom ustanovenia lehôt na rozhodnutie o neosvedčení sa v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia je vytvoriť stav právnej istoty, ktoré musia sudy zachovávať včasným rozhodovaním v lehote ustanovenej v § 50 ods. 5, resp. § 50 ods. 6 Trestného zákona, pretože také rozhodnutie má právny význam pre obvineného jednak v občianskom živote, jednak v prípade ďalšieho trestného stíhania z hľadiska hodnotenia jeho recidívy, možnosti ukladania súhrnného trestu a podobne. Podľa ustálenej súdnej praxe sa vyžaduje, aby sudy v stanovených zákonných lehotách vytvárali objektívnu situáciu právnej istoty.

Zo spisového materiálu dovolací súd zisťoval, prečo nebolo možné právoplatne rozhodnúť vo veci vedenej pod sp. zn. 7T/21/2020 v lehote do jedného roka po skončení skúšobnej doby, a či túto skutočnosť zavinil obvinený. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe vina odsúdeného na tom, že súd nemohol o osvedčení sa alebo neosvedčení sa rozhodnúť v lehote jedného roka po uplynutí skúšobnej doby, spočíva v takom konaní odsúdeného, ktoré smeruje k vyhýbaniu sa tomu, aby súd mohol vôbec rozhodnúť. Toto vyhýbanie sa je charakteristické najmä neohlásenou a častou zmenou pobytu odsúdeného, nepreberaním poštových zásielok odsúdeným, hoci býva na uvedenej adrese, útekom z väzby v novej veci, sebapoškodzovaním vo väzbe, a tým aj marením konania, alebo iným marením dôkazov, opakovanými neúspešne vznášaným námietkam zaujatosti a pod., v dôsledku čoho súd nemôže v určenej lehote vykonať ani vyšetrovanie, ako sa správal odsúdený na všetkých miestach, kde mal pobyť, ani v dôsledku ďalšieho správania sa odsúdeného včas vo veci rozhodnúť (R 71/1999).

Preštudovaním spisu dovolací súd zistil, že v tejto veci sa na prvostupňovom súde uskutočnilo verejné zasadnutie 25. októbra 2022, na ktorom bol obvinený osobne prítomný. Na tomto zasadnutí obvinený súhlasil so skrátením lehoty na prípravu verejného zasadnutia. Napriek tomu bolo zasadnutie odročené na 29. novembra 2022 z dôvodu potreby vyžiadania rozhodnutí o priestupkoch. Na následnom verejnom zasadnutí konanom 29. novembra 2022 rozhodol súd prvého stupňa o osvedčení sa obvineného. Proti tomuto rozhodnutiu podal prokurátor sťažnosť priamo do zápisnice, ktorú následne 9. decembra 2022 aj písomne odôvodnil. Vec bola predložená odvolaciemu súdu, ktorému bol spis doručený 12. januára 2023. Krajský súd o sťažnosti rozhodol na neverejnom zasadnutí až 18. mája 2023. Z konania obvineného preto nemožno tvrdiť, že nedodržanie jednoročnej lehoty bolo spôsobené zavinením obvineného. Dovolací súd teda nezistil, že by obvinený svojim konaním spôsobil, že súd nerozhodol v lehote podľa § 50 ods. 5 Trestného zákona.

Z uvedeného je zrejmé, že Krajský súd v Bratislave rozhodol uznesením, sp. zn. 4Tos/8/2023, z 18. mája 2023 o neosvedčení sa obvineného v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia až po lehote uvedenej v § 50 ods. 5 Trestného zákona, a to bez toho, že by obvinený mal na tom vinu, hoci bol podľa tohto zákonného ustanovenia povinný rozhodnúť najneskôr do roka od uplynutia skúšobnej doby, t. j. v čase vydania rozhodnutia krajského súdu o neosvedčení sa obvineného v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia už v prípade obvineného platila podľa § 50 ods. 5 Trestného zákona zákonná fikcia o jeho osvedčení.

Pokiaľ krajský súd za tejto situácie, keď už došlo k osvedčeniu sa obvineného zo zákona (uplynutím jedného roka po skúšobnej dobe - t. j. 9. apríla 2023), zrušil uznesenie okresného súdu na základe sťažnosti prokurátora a sám rozhodol o neosvedčení 18. mája 2023, došlo tým k porušeniu zákona krajským súdom v ustanovení § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku a v ustanoveniach § 50 ods. 4, ods. 5 Trestného zákona v neprospech obvineného.

V predmetnej veci došlo k osvedčeniu sa odsúdenia F. Z. priamo zo zákona, a preto nebol dôvod na to, aby dovolací súd podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal krajskému súdu aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Nie je totižto potrebné rozhodovať o niečom, čo vyplýva priamo zo zákona.

Na základe uvedených skutočností dovolací súd rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia.

V ďalšom bude musieť okresný súd postupovať podľa ustanovení § 50 ods. 5 Trestného zákona a § 77 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špeciálny súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov a do spisu urobiť záznam o tom, že sa obvinený osvedčil (v lehote jedného roka od uplynutia skúšobnej doby) a toto oznámiť Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky - registru trestov.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.